

“Heddlu Gwent...”

Mae Gwent yn cynnwys dwy ardal blismona sydd wedi'u halinio i bum awdurdod lleol dros 15542km â phoblogaeth o dros 576,700 sydd wedi tyfu 4.2% dros ddeng mlynedd. Mae bron i 4% o'r boblogaeth o gefndir cymysg, pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig.

Mae'r sir yn amrywiol yn economaidd ac yn ddiwylliannol gydag ardaloedd o gyfoeth ac amddifadedd. Diffinnir 11% fel y mwyaf difreintiedig gydag enillion wythnosol gros cyfartalog 5% yn is na chyfartaledd Cymru ac 19% yn is na chyfartaledd y DU.

Mae Gwent yn cynnwys trefi gwledig, cefn gwlad a dinas Casnewydd (amrywiaeth ethnig, prif reilffordd, tîm pêl-droed, cyfleusterau manwerthu a hamdden, porthladd diwydiannol a phrifysgol). Mae'r adfywiad a'r datblygiad economaidd yn parhau.

Mae rhaglen newid uchelgeisiol Heddlu Gwent hyd yn hyn wedi cyflawni gweithlu sydd 16% yn llai na 2012 ac mae'r heddlu ar hyn o bryd yn cyflogi 1215 o swyddogion, 686 o staff yr heddlu a 185 o Swyddogion Cymorth Cymunedol. Bydd Cynllun Ymadael Gwirfoddol Swyddogion yr Heddlu a gyflwynwyd yn ddiweddar yn ein galluogi i recriwtio swyddogion newydd. Mae hyn, ar y cyd â'n model gweithredu newydd, buddsoddiad mewn technoleg ddigidol, hyfforddiant seiber a'n hystafell gyfathrebu yn golygu ein bod mewn sefyllfa dda i ateb heriau'r tirlun troseddol sy'n newid mewn cyfnod o galedi.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf mae Gwent wedi ymdrin â 186,349 o ddigwyddiadau a 36,491 o droseddau. Yn gyffredinol mae troseddau wedi gostwng 5% dros y tair blynedd diwethaf ond mae trais (cam-drin domestig, trais heb anaf) a throseddau rhywiol (yn bennaf rhai hanesyddol) wedi cynyddu. Mae Gwent yn rhoi pwyslais mawr ar amddiffyn y rhai sy'n agored i niwed. Mae troseddau lleol yn cael eu cydbwysu â blaenoriaethau rhanbarthol a chenedlaethol ac mae Gwent yn cydweithio â heddluoedd eraill ar droseddau cyfundrefnol a gwrthderfysgaeth.

Mae Gwent yn ymrwymedig i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yng Nghymru, sy'n golygu ymgyrchu tuag at un gwasanaeth cyhoeddus. Mae hyn yn golygu heriau ychwanegol i'r heddlu fel gwasanaeth heb ei ddatganoli o fewn y dirwedd ddatganoledig hon. Mae'r cyhoeddiad ynghylch adrefnu llywodraeth leol yng Nghymru, a rhagor o doriadau i wasanaethau cyhoeddus yn golygu pwysau ychwanegol.

Mae Heddlu Gwent yn darparu gwasanaethau plismona i sir Gwent. Mae ardal yr heddlu yn cwmpasu 600 milltir sgwâr gydag oddeutu 50 milltir o arfordir yn ne Cymru. Er bod yna rai ardaloedd mwy cefnog, mae gan Went lefel uchel o dlodi. Mae tua 0.6 miliwn yn o bobl yn byw'n bennaf mewn canolfannau trefol sy'n cynnwys dinas Casnewydd, a threfi Glyn Ebwy, Mynwy a Chwibrân. Mae'r boblogaeth leol wedi ei chynyddu gan fyfyrwyr prifysgol a'r nifer fawr o bobl sy'n ymweld neu'n teithio trwy'r sir pob blwyddyn. Mae'r seilwaith trafnidiaeth hefyd yn cynnwys porthladd.

Mae Cymru a Lloegr yn cynnwys dros 181,000 o ardaloedd bach a elwir yn ardaloedd allbwn cyfrifiad (OAs). Mae'r rhain wedi eu diffinio gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol i grwpio pobl gyda nodweddion tebyg ynghyd ac i gynnwys, ar gyfartaledd, 125 o gartrefi. Mae maint yr ardal ddaearyddol a gwmpasir gan bob OA yn amrywio yn ôl dwyster y boblogaeth mewn gwahanol rannau o'r wlad. Mae'r OA mwyaf yng Nghymru a Lloegr yn cwmpasu 20,166 hectar, ac mae'r lleiaf yn llai na 0.02 hectar. Mae cae pêl-droed yn oddeutu 0.75 hectar.

Mae yna 1,884 OA yng Ngwent gyda maint cyfartalog o 82 hectar sy'n llai na'r cyfartaledd cenedlaethol o 87 hectar. Er bod y mwyafrif (56 y cant) o OAs yng Ngwent yn gymharol fach dan 10 hectar, mae cyfran lai (12 y cant) yn fawr iawn o ran maint (dros 100 hectar) gan ddynodi cymysgedd o leoliadau trefol a gwledig. Mae'r OAs lleiaf wedi eu lleoli yng Nghasnewydd gyda'r lledaeniad mwyaf o amgylch yr ardaloedd gwledig gyda'u poblogaeth wasgarog.

Mantais dadansoddiad ar lefel ardal allbwn yw ei fod yn cefnogi ymagwedd sy'n ffocysu ar yr unigolyn. Mae gwahaniaethau yn nodweddion economaidd gymdeithasol pobl sy'n byw mewn gwahanol OAs yn arwain at wahanol ymddygiadau, yn cynnwys defnydd o wasanaethau cyhoeddus. Adlewyrchir y gwahaniaethau hyn yn yr wybodaeth a gesglir mewn setiau data mawr fel y cyfrifiad, data pwyntiau diddordeb yr Arolwg Ordnans a ffynonellau lled-economaidd eraill a ddefnyddiwyd yn y dadansoddiad hwn.

Mae HMIC wedi bod yn gweithio gyda'r London School of Economics i ddefnyddio technegau econometreg i fodlu'n ystadegol ac i ragweld y lefel o alwadau adweithiol ar gyfer gwasanaethau'r heddlu ym mhob OA yng Nghymru a Lloegr. Gan ddefnyddio data digwyddiadau'r heddlu a nifer o filoedd o nodweddion (newidynnau) o ddata'r cyfrifiad, data pwyntiau diddordeb OS a setiau data eraill llai ar gyfer pob OA, mae wedi bod yn bosibl rhagweld y nifer o ddigwyddiadau ar gyfer pob OA ac i bennu pa mor heriol mae'n debygol fydd pob OA i'r heddlu. Rydym hefyd wedi defnyddio prisiau tai o'r Gofrestrfa Tir fel dynodwr dirprwyol o gyfoeth. Mae gan Went

bris tai cyfartalog o £120,026 sy'n is na chyfartaledd Cymru a Lloegr (£254,549). Ac eithrio'r deg y cant lleiaf drud a'r deg y cant mwyaf drud o'r prisiau tai, mae yna wahaniaeth o 98 y cant rhwng y prisiau isel ac uchel yn ardal yr heddlu, sy'n awgrymu bod yna ardaloedd o gyfoeth a thlodi.

Mae'r nifer a ragwelir o ddigwyddiadau ar gyfer pob OA yn amrywio'n sylweddol. Yng Ngwent, mae un y cant o'r OAs yn atebol am 12 y cant o'r galwadau mae'r heddlu yn eu gwasanaethu – mae hyn yn 0.2 y cant o gyfanswm ardal yr heddlu.

Mae crynodiad o alwadau a ragwelir mewn nifer fechan o OAs yn nodwedd o bob heddlu. Rydym wedi dynodi'r OAs hyn (oddeutu 1,800 ledled Cymru a Lloegr) fel her sylweddol iawn i'r heddlu. Mae'r meysydd hyn o her wedi eu nodweddu gan amddifadedd cymdeithasol neu grynodiad o eiddo masnachol (yn cynnwys eiddo trwyddedig), ac mewn rhai achosion y ddau.

O fewn Gwent:

- mae'r gyfran o OAs sy'n her fawr iawn i'r heddlu yn seiliedig ar y lefel a ragwelir o droseddu yn is na'r lefel genedlaethol o un y cant;
- mae'r gyfran o OAs sy'n her fawr iawn i'r heddlu yn seiliedig ar y lefel a ragwelir o ymddygiad gwrthgymdeithasol yn gyffredinol yn is na'r lefel genedlaethol o un y cant; ac
- mae'r gyfran o OAs sy'n her fawr iawn i'r heddlu ar gyfer y lefel a ragwelir o alwadau argyfwng a blaenoriaeth ar gyfer cymorth yn is na'r lefel genedlaethol o un y cant.

Fel arwydd o'r her i'r heddlu gyrraedd dinasyddion ym mhob rhan o Went, fe gyfrifom gyfartaledd yr amser teithio a phellter o bwynt canolog ardal yr heddlu i ganol pob un o'r 1,884 OA. Mae'r cyfrifiadau pellter ac amser hyn yn seiliedig ar ddefnyddio'r rhwydwaith ffordd dan amodau a chyflymder gyrru arferol ac yn dynodi maint yr ardal ac ansawdd ei rwydwaith ffyrdd.

Mae gan Went 181 milltir o draffyrdd a phrifyrdd ond mae'r pellter teithio cyfartalog o 13 milltir (yr hiraf yw 32 milltir a'r byrraf yw 0.1 milltir) ac mae'r cyfartaledd amser teithio o 28 munud yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol cymharol o 17 milltir a 30 munud. Mae hyn yn arddangos maint a chymhlethdod Gwent.

Er y gallai'r crynodiad o alwadau mewn nifer fechan o leoliadau (yn cwmpasu ardal fechan iawn) fod yn ddefnyddiol o ran ffocysu adnoddau, nid hyn yw cyfanswm y galw. Mae darpariaeth gwasanaethau yn ymestyn tu hwnt i'r ardaloedd hynny sy'n her sylweddol i'r heddlu ac yn cynnwys yr ardaloedd mwyaf heriol a mwyaf gwledig.

Mae'r her o ddarparu gwasanaethau ar draws Gwent yn swyddogaeth i nifer o bethau, yn cynnwys maint a thopograffi'r ardal, y rhwydwaith ffyrdd a pha mor dagfaol yw'r ffyrdd. Mae'r ystyriaethau hyn yn dylanwadu ar sut y trefnir a rheolir adnoddau'r heddlu – er enghraifft, ble mae swyddogion yr heddlu wedi eu lleoli a'u patrymau gwaith.

